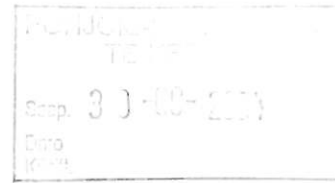

PROJEKTIN LOPPURAPORTTI

Utajomma 2- Utajärven kylien yhteishanke

<i>Hakija:</i>	<i>Utajärven kunta</i>
<i>Hankkeen numero:</i>	11532
<i>Hankkeen diaarinumero:</i>	1380/3510-2003
<i>Tavoiteohjelma:</i>	<i>Pohjois-Suomen tavoite 1-ohjelma</i>
<i>Toimenpidekokonaisuus:</i>	n. 1
<i>Toimintaryhmä:</i>	<i>JoMMa ry</i>
<i>Hankkeen vastuullinen toteuttaja:</i>	<i>Utajärven kunta / kehitysjohtaja Asko Merilä, asko.merila@utajarvi.fi</i>
<i>Hankkeen vetäjä:</i>	<i>Antti Koistinen, antti.koistinen@utajarvi.fi</i>
<i>Hankkeen toteuttamisaika:</i>	1.5.2003 - 30.6.2004

Tiivistelmä

Hanke on jatkoa UTAJOMMA- Utajärven kylien hyvinvointi- ja palveluyrittäjyishankkeelle, ns. UTAJOMMA 1:lle.

Utajärvellä on pitkät perinteet hanketyöskentelystä, hankkeiden avulla on kehitetty kylien olosuhteita ja asuinviihtyvyyttä ja taisteltu kylien autioitumista vastaan. Utajärven kunta on monen muun kunnan tavoin kärsinyt viime vuosina väkiluvun pienenemisestä ja kylien tyhjenemisestä.

Hankkeella haluttiin hyödyntää toimivien kyläyhteisöjen voimavaroja, turvata kylien palveluita kylälähtöisillä toimenpiteillä, kehittää kylien yritystoimintaa ja vahvistaa ihmisten uskoa tulevaisuuteen. UTAJOMMA 1:n aikana tehty yhteistyö kylien ja muiden toimijoiden kesken helpotti yhdistyksiä yhteishankkeeseen mukaan lähtemissä. Kaikkia kyliä vaivaa toimijoiden puute ja tällainen kylien yhteistyöhanke säästää kyläaktiivien voimavaroja. Samalla kylät oppivat toisten kylien vahvuuksista ja heikkouksista. Yhteistoiminnan lisääminen ja vakiinnuttaminen on yksi tärkeimmistä tämän projektin tuloksista, yhteistyö eri tahojen ja yritysten kesken lisää mahdollisuuksia vaikuttaa tärkeisiin asioihin. Kehitystoiminta kylillä jatkuu, hankkeen aikana syntyi uusi projekti, Utajärven matkailu ja perinnehanke, jonka rahoitushakemus tehtiin keväällä.

Hankkeen avulla haluttiin kehittää uusia malleja turvaamaan kylien, lähinnä vanhusväestöön kohdistuvia palveluja. Utajomma- 1:n toimesta järjestimme Utajärven haja-asutusalueelle hyvinvointikyselyn. Tämän hankkeen aikana hyödynsimme kyselyä lähinnä osuuskunta Hantlankareiden kautta, saaden aikaan kylillä kipeästi tarvittavia työpaikkoja. Kyselyä hyödynsi myös Vanhusten pärjääminen haja-asutusalueella- hanke, jota UTAJOMMA 1:n aikana kylät olivat mukana kehittämässä.

UTAJOMMA 1:n aikana kylille perustetut 7 tietotupaa ovat kaikkien kyläläisten käytettävissä. Niissä ovat valmiit tietoliikenneyhteydet, ja tarvittavia lisälaitteita hankittiin nyt lisää. Tietotuvat ovat hyvin ahkerassa käytössä.

Hankkeen aikana toteutettiin myös yhdistysten suunnitelmanmukaiset kone- ja laitehankinnat sekä rakentamiset.

1. Projektin lähtökohta ja tavoitteet

1.1 Hankkeen tausta

Utajomma 2- Utajärven kylien yhteishankkeen aikana syntyi tarve jatkohankkeelle, joka jatkaisi UTAJOMMA 1:n aikana esille tulleitten ja yhdistysten tärkeiksi kokemien asioiden toteuttamista. 14.4.2003 kylien ja yhdistysten yhteisessä kokouksessa päätettiin tehdä kylien yhteinen hankehakemus. JoMMA-toimintaryhmän hallitus hyväksyi hankehakemuksen 24.4.2003 ja TE-keskuksen myönteinen päätös tuli 15.9.2003.

1.2 Hankkeen toimintaympäristön kuvaus

Perustietoa kunnasta

- Väkiluku 3275 (31.7.2004) josta n. 50% asuu keskustaajaman ulkopuolella
- Pinta-ala 1738 km² (vert. 9 Helsinkiä tai 6 Oulua mahtuisi Utajärven alueelle)
- Perustamisvuosi 1865
- Veroprosentti 19
- Maan parhaat aluepoliittiset edut
- EU 1-tukialue
- Kansallinen 2 tukialue
- 8 rekisteröityä kyläyhdistystä
- Ikärakenne 2000

0-14 v.	649	19 %
15-64 v.	2057	62 %
65-	616	19 %

Utajärven kunta kuuluu

- Oulun lääniin
- Pohjois-Pohjanmaan liittoon
- Oulunkaaren seutukuntaan
- Limingan kihlakuntaan
- Oulun käräjäoikeuteen
- Oulun verotoimistoon Muhoksen toimipiste
- Oulun maaseutukeskukseen
- Pohjois-Pohjanmaan metsäkeskukseen
- Pohjois-Pohjanmaan TE-keskukseen maaseutupalvelut, työvoimapalvelut, yrityspalveluyksikkö
- Oulun tiepiiriin
- Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskukseen
- Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiriin

Sijainti: Ouluun n. 60 km, Kajaaniin n. 120 km

Naapurikunnat: Muhos, Pudasjärvi, Ylikiiminki, Puolanka ja Vaala

1.3 Keskeinen sisältö

Utajärven kylien uudella yhteishankkeella, UTAJOMMA 2:lla, haluttiin hyödyntää toimivien kyläyhteisöjen voimavaroja, turvata kylien palveluita kylälähtöisillä toimenpiteillä, sekä lisätä kylien yritystoimintaa ja yleistä vireyttä.

Utajärvellä järjestettiin Pohjois-Pohjanmaan kyläpäivät v. 2003. Alueen kylillä oli suuri rooli kyläpäivien järjestelyissä ja kylien voimakas mukanaolo paransi kylien tunnettavuutta. Tapahtuman järjestäminen toi lisää tietotaitoa mukana olleille tahoille. Hankkeeseen liittyvillä, yhdistysten investoinneilla ja rakentamisilla tuettiin alueen yrittäjyyttä ja kylien henkistä hyvinvointia.

Hanketta hallinnoi Utajärven kunta ja siinä olivat mukana seuraavat Utajärven kylät ja yhteisöt: Särkijärven kyläseura ry., Juorkunan kyläseura ry., Sangin kyläseura ry., Ahmaksen kyläseura ry., Niskan kyläyhdistys ry., Naaman kotiseutu ry., Sotkan kyläseura ry., Utajärven kotiseutuyhdistys ry. ja Utajärven 4H- yhdistys

1.4 Tavoitteet (hankesuunnitelma)

- *Hyödyntää UTAJOMMA 1:n aikana tehtyä Utajärven kylien väestön hyvinvointia ja palvelutarvetta kartoittavaa kyselyä, löytää palveluyrittäjiä kyliltä ja jatkaa kylien kehittämistä, jotta kylien elinvoimaisuus säilyisi.*
- *Maaseudun ja kaupungin vuorovaikutuksen lisääminen, osallistumalla mm. Oulujoen messuille kylien yhteisellä osastolla.*
- *Utajärvellä järjestettiin Pohjois-Pohjanmaan kyläpäivät v. 2003. Utajärven kylien voimakas mukanaolo parantaa kylien tunnettavuutta ja koulutuksilla saadaan osaamispääomaa tilaisuuksien järjestämisiin.*
- *Koulujen ja kylätalojen yhteisöllistä käytön lisääminen ja kylille aikaisemmin perustettujen tietotupien toiminnan kehittäminen.*
- *Lakkautettujen kyläkoulujen saamaan kyläläisten käyttöön.*
- *Perinteen tallentamisen jatkaminen ja siihen liittyvien ohjelmalveluiden ja kylätapahtumien kehittäminen.*
- *Kylien omia tapahtumia kehittäminen ja kylien tapahtumakalenterin tekeminen*
- *Yhteistyöretket*
- *Kylien asunto- ja tonttipörssi*
- *Yhdistysten omien kone- ja laitehankintojen sekä rakentamishankkeiden toteutus*
- *Uusien hankkeiden suunnittelu.*
- *Kokonaishankkeesta tiedottaminen*

2. Projektin henkilöstö ja organisaatio

Hankkeelle perustettiin ohjausryhmä, johon kuuluivat rahoittajien edustajat, kunnan edustaja, sekä kylien edustajat.

Ohjausryhmän kokoonpano:

Teuvo Murtovaara puh. joht.
Jaakko Kortti
Aino Savolainen
Martti Lähtevänoja

Särkijärven kyläseura ry.
Juorkunan kyläseura ry.
Sangin kyläseura ry.
Ahmaksen kyläseura ry.

*Eija Spets
 Viljo Haataja
 Taisto Kokko
 Asko Merilä
 Lea Rankinen / Jorma Korolainen
 Heikki Kuusikko / Tauno Laurila
 Antti Koistinen sihteeri*

*Niskan kyläyhdistys ry.
 Naaman kotiseutu ry.
 Sotkan kyläseura ry.
 Utajärven kunta
 TE-keskus
 JoMMa ry.
 Projektipäällikkö*

Hanketta hallinnoi Utajärven kunta, jonka kautta hoidettiin myös hankkeen kirjanpito.

Hankevetäjänä ja ohjausryhmän sihteerinä toimi Antti Koistinen

Hankkeen ohjausryhmä kokoontui yhteensä 3 kertaa.

3. Yhteistyö

3.1. Projektin toimintamalli ja eri tahojen yhteistyö

Ohjausryhmän puheenjohtaja, kyläseurojen edustajat, kunnan edustaja ja projektipäällikkö ovat yhteistyössä tehneet tarkemmat linjaukset ja yksityiskohtaiset päätökset. Käytännön toimenpiteistä ovat vastanneet projektipäällikkö, kunnan edustaja ja ohjausryhmän puheenjohtaja yhdessä. Ohjausryhmän tehtävänä on ollut toiminnan pääsuuntien määrittäminen ja tehtyjen toimenpiteiden hyväksyminen.

3.2. Yhteistyötahot

Mukaan yhteistyöhön lähti hanketta suunnitelleet yhteisöt, ne olivat luontevia yhteistyökumppaneita

*Särkijärven kyläseura ry.
 Juorkunan kyläseura ry.
 Sangin kyläseura ry.
 Ahmaksen kyläseura ry.
 Niskan kyläyhdistys ry.
 Naaman kotiseutu ry.
 Sotkan kyläseura ry.
 Järvikylän kyläseura ry.
 Utajärven kotiseutuyhdistys ry.
 Utajärven 4H-yhdistys
 Utajärven kunta*

4. Julkisuus ja tiedottaminen

Hanketta on esitelty erilaisissa tapahtumissa, lehdissä, radiossa ja tilaisuuksissa. Utajärven kunnan järjestämässä mökkiläisseminaarissa 3.7 kerrottu mökkiläisille Utajomma 2 hankkeesta ja innostettu mökkiläisiä mukaan kylien kehittämiseen. Oulun maatalousnäyttelyssä 31.7-3.8 hanke oli mukana PP: kylien yhteisellä osastolla kertomassa Utajomma 2 hankkeesta ja yleensä Utajärven kylistä. Oulujoen Messuilla 6-7.9 Utajärvellä UTAJOMMA- projektilla oli oma messuosasto jossa oli mukana kaikkien hankkeessa mukana olevien kylien edustajat.

Haapajärven kaupungin kyläsuunnitelmien julkaisemistilaisuudessa 28.10 projektipäällikkö piti esitelmä Utajärven kylien kehittämishankkeista ja esitteli Utajärven kylien kyläsuunnitelmia.

Ouluradio teki juttua Utajärven kylistä kyläpäiviin liittyen perjantaina 19.9, haastatteleamalla mm. ohjausryhmän puheenjohtajaa Teuvo Murtovaaraa ja projektipäällikkö Antti Koistista. Hanke on ollut esillä Tervareitti- ja Juoksupoika lehdissä. Projektia on esitelty myös erilaisille vierailuille ryhmille. Hankkeen tiedottamisesta lisää kohdassa 7.

5. Projektin toteutuneet tulokset ja arvio tavoitteiden toteutumisesta

5.1 Hyödyntää UTAJOMMA 1:n aikana tehtyä Utajärven kylien väestön hyvinvointia ja palvelutarvetta kartoittavaa kyselyä, löytää palveluyrittäjiä kyliltä ja jatkaa kylien kehittämistä, jotta kylien elinvoimaisuus säilyisi.

Utajomma 1:n aikana tehdyn kyselyn avulla perustettu yksi hyvinvointipalvelukokonaisuus, joka työllistää yhden henkilön osaaikaisesti Juorkunassa. Kokeiluluonteisessa kylälähtöisessä palvelupaketissa kunta ostaa osuuskunta Hantlankarilta sovitun työpanoksen, aluksi n. 18 tuntia, 1.3 alkaen 22 tuntia kuukaudessa, ja osuuskunta palkkaa työntekijän. Asikkaita oli alkuvaiheessa 2, 1.4 alkaen 3. Työntekijä, työtön entinen maatilän emäntä Juorkunasta, asuu lähitöillä. Kunta perii asiakkailta normaalin asiakasmaksun. Malli tulee kunnalle huomattavasti edullisemmaksi kuin omana työnä, mm. kirkonkylältä tulee matkaa edestakaisin 100 km.

Toinen, Naamankyläläinen osuuskunnan jäsen myy lähinnä siivous ja asiantipalveluja suoraan asiakkaille, työllistäen osa-aikaisesti itsensä.

5.2 Kaupungin ja maaseudun vuorovaikutuksen lisääminen

Kylien omat tapahtumat ovat keränneet perinteisesti paljon muualla asuvia ihmisiä, tapahtumissa kanssakäyminen on luontevaa.

Utajärven kunnan järjestämällä mökkiläisseminaarissa 3.7 kerrottu mökkiläisille Utajomma 2 hankkeesta ja innostettu mökkiläisiä mukaan kylien kehittämiseen. Oulujoen messuille 6-7.9 osallistuminen. Vaikka kyläpäivien järjestelyt veivätkin kovasti aikaa ja voimavaroja, kylät osallistuivat omalla Utajomman osastolla messuille. Jokainen kylä esitteli kyläänsä esitteillä ja suullisesti sekä myös Utajomma 2 hanketta.

Oltu mukana Oulun maatalousnäyttelyssä 31.7-3.8 PP: kylien yhteisellä osastolla kertomassa Utajomma 2 hankkeesta ja Utajärven kylistä.

Haapajärven kaupungin kyläsuunnitelmien julkaisemistilaisuudessa projektipäällikkö piti esitelmän Utajärven kylien kehittämishankkeista ja kyläsuunnitelmista 28.10

5.3 Pohjois-Pohjanmaan kyläpäivät

Pohjois-pohjanmaan kyläpäivät järjestettiin Utajärvellä, Rokualla ja Juorkunankylän Rekihovissa 20-21.9. Osallistujia oli 108 henkeä.

Kylät osallistuivat aktiivisesti kyläpäivien suunnitteluun ja toteutukseen.

Ouluradio teki juttua Utajärven kylistä kyläpäiviin liittyen perjantaina 19.9. haastatteleamalla mm. ohjausryhmän puheenjohtajaa Teuvo Murtovaaraa ja projektipäällikkö Antti Koistista. Kyläläiset auttoivat järjestäjiä mm. suunnittelemalla ja toteuttamalla opastuksen, auttamalla järjestelyissä ja somistuksessa, rakentamalla kuntokeskuksen aulaan kylätorin kylien esittelemiseksi, tekemällä omista kylistään esitteen ja esittelyn, joka esitettiin sunnuntaina. Esittelyt olivat erilaisia eri kylillä, videosta suulliseen esitykseen. Niissä hyödynnettiin Koulutus Utajommassa- hankkeen aikana tehtyjä kylien omia internetsivuja. Kylien sivuja saattoi katsella myös kylätorilla olevalla tietokoneella.

5.4 Koulujen ja kylätalojen yhteisöllistä käytön lisääminen ja kylille aikaisemmin perustettujen tietotupien toiminnan kehittäminen.

Särkijärven-, Juorkunan-, ja Keskiniskan lakkautettujen kyläkoulujen ja Sotkan-, Naamankylän kylätalojen sekä Ahmaksen- ja Sanginkylien toimivien kyläkoulujen käyttö on vilkasta, tiloissa pidetään mm. kerhoja, kokouksia, juhlia, seuroja ja erilaisia tapahtumia. Jokaisessa niissä on oma Utajomma 1:n aikana perustettu tietotupa, niiden käyttö on edelleen vilkasta ja hankkeen aikana hankitut lisälaitteet, mm. kopiokoneet, skannerit, digikamerat ja tallentavat cd-laitteet monipuolistavat tietotupien käyttöä.

5.5 Lakkautettujen kyläkoulujen saamaan kyläläisten käyttöön.

Lakkautetut kyläkoulut. Kunnan laitettua Särkijärven, Juorkunan ja Keskiniskan lakkautetut kyläkoulut myyntiin, on tehty aktiivisesti töitä niiden saamiseksi kyläläisten käyttöön. Särkijärven koulusta tehty liiketaloussuunnitelma kylän monitoimikeskukseksi. Toteutumassa olevan suunnitelman mukaan koulu siirtyy kyläläisten hallintaa. Juorkunan kyläseuran ilmoitettua ettei se ole kiinnostunut ottamaan koulua hallintaansa (kyläseura omistaa lähistöllä olevan maamiesseurantalon), tehtiin yhteistyössä Oulunkaaren Fokus-Yritysprojektin kanssa myyntiesite, jotta koulu saataisiin myytyä esim. yrittäjälle. Välillä lupaavienkin näyttävien tilanteiden jälkeen koulu on edelleen myymättä. Keskiniskan koulu toimii toistaiseksi Niskan kyläyhdistyksen kylätalona, kunta on edelleen myymässä koulua.

5.6 Perinteen tallentamisen jatkaminen ja siihen liittyvien ohjelmapalveluiden ja kylätapahtumien kehittäminen.

Ahmaksen Kalevalaisen perinnekylä on rakennettu kertomaan nykyisille ahmaslaisille ja perinnekylässä käyville vieraille, vainovuosien ajasta Ahmaksella, vanhoista elinkeinoista sekä entisajan ahmaslaisten meille jättämästä, Kalevalaan liittyvästä, poikkeuksellisen suuresta henkisestä perinnöstä. Kalevalainen Perinnekylä on kokoelma rakennuksia ja kertomuksia menneiltä ajoilta. Kylää on rakennettu talkoolaisten voimin jo useamman vuoden ajan, ja pystyssä on jo runsaasti eri rakennuksia, mm. Runonlaulajien pirtti savusaunoineen. Utajomma 2:n aikana perinnekylään siirrettiin mm. aitta, joka on peräisin 1700- luvulta. Perinnekylään on Ahmaskylän kalevalaisen perinteen ympärille kehitetty erilaisia maksullisia ohjelmapalveluja, mm. alueen esittelyjä, opastettuja retkiä ja savusaunan lämmitystä. Nykyisin kyläseura toteuttaa ohjelmapalvelut itse, mutta

jatkossa ne on tarkoitus, ainakin osittain, hoitaa yrittäjien kautta. Rokuan läheisyys antaa kehittämiselle hyvät mahdollisuudet.

Neuvoteltu useiden eri tahojen kanssa erilaisten ohjelmopalveluiden tarpeesta ja niiden toteutuksesta. On todennäköistä että ainakin osa näistä suunnitelmista toteutuu uudessa, Utajärven matkailu- ja perinnehankkeessa.

Utajärven kotiseutuyhdistys hankki utajärviseltä venemestarilta, Martti Koivumäeltä, Oulujoen perinteisen koskiveneen, eli turistiveneen. Vene tehtiin tarkasti vanhan, venekatoksen romahduksessa tuhoutuneen veneen kaksoiskappaleeksi. Vene on ollut kesäisin nähtävyytenä Utajärven kirkon pihalla. Särkijärven ja Juorkunan kyläseurojen yhteishankinnat, kirkkoreki ja kirkkovene mahdollistavat jatkossa perinteeseen liittyvien tapahtumien ja ohjelmopalveluiden järjestämisen.

Kylätapahtumat, katso kohta 5.1.7

5.7 Kylien omien tapahtumien kehittäminen ja kylien tapahtumakalenterin tekeminen

Utajärven kylillä on ollut erilaisia kylätapahtumia mm. Särkijärven kesäjuhlat , Sangin kylämarkkinat, Naaman kyläjuhlat, Niskakylän kesätapahtuma, Ahmaksen Kalevalaisen perinne kylän avajaiset, Juorkunan porokilpailut, ym. Varsinkin Juorkunan ensimmäiset porokilpailut 20-21.3 toivat uutta ilmettä kylätapahtumiin. Juorkunan ja Särkijärven kyläseurojen yhteisesti ideoitu ja järjestämä kaksipäiväinen tapahtuma liittyi Utajomman hankkeeseen. Tapahtuma keräsi kahden päivän aikana laajan katsojajoukon, n. 600 henkeä. Kylätapahtumat ovat olleet hyvin suosittuja, väkeä niissä on ollut n. 100-600 henkeä

Perhekahvila

Yhteistyössä Utajärven kunnan, Utajärven seurakunnan, 4H Yhdistyksen, MML:n ja UTAJOMMA-projektin kanssa on vuonna 2002 aloitettu ja vuoden 2003 ja 2004 aikana jatkettu perhekahvilatoimintaa. Kerho kokoontuu Utajärven keskustassa, käsityökeskuksen tiloissa. Myös sivukylien ihmiset osallistuvat toimintaan. Osallistujia on ollut n. 5 äitiä + lapset/ kerta.

Kylien tapahtumakalenteri julkaistu kunnan nettisivuilla ja Tervareitti-lehden kesäliitteessä, Kesäreitissä. Lisäksi kyläseurat ovat ilmoittaneet omista tapahtumista kylätiedotteilla. Yksi tärkeä tiedotusmuoto on jokaisen kylän omat kotisivut, niitä on päivitetty kyläkohtaisesti. Kylien kotisivut sijaitsevat kunnan sivujen alla, niiden ylläpito hoidetaan kyliltä.

5.8 Yhteistyöretket

Tehty kaksi yhteistyöretkeä.

Ensimmäinen tehtiin P-P:n kyläpäiville Rokualle 20-21.9. Utajärven yhdistysten edustajat osallistuivat tiiviisti kyläpäivillä tehtyihin ryhmätöihin ja vaikuttivat näin ryhmätöiden tuloksiin. Kuntokeskuksen aulaan rakennettiin Utajomman toimesta kylätori utajärvisien kylien esittelemiseksi. Hankkeen aikana tehtiin omista kylistä esite ja suunniteltiin kyläesittely, joka esitettiin sunnuntaina. Esittelyt olivat erilaisia eri kylillä, videosta suulliseen esitykseen. Mukana oli 24 henkeä.

Toinen yhteistyöretki suuntautui Kärämäen Sydänmaankylälle 4.4. 2004 Mukana oli 26 henkeä. Hyödynsimme matka-aikaa suunnittelemalla uutta

hanketta ja Utajärvi tutuksi opasta sekä keskustelemalla ajankohtaisista aiheista. Sydänmaankylä koettiin antoisaksi kohteeksi, saatiin uusia ideoita ja vahvistusta kylien kehittämisen tärkeydestä.

5.9 Asunto- ja tonttipörssi

Kehitetty yksitysten asunto- ja tonttipörssi kunnan nettisivuilla olevaan tonttipörssiin. Tonttipörssi avattiin virallisesti 20.2. Ongelmaksi tonttipörssin toimivuudelle ilmeni nettisivujen vaikea hallittavuus, yrityksistä huolimatta yksityisten ilmoitukset taipuivat huonosti kunnan tarpeisiin tehdyille sivuille. Utajomma 1:n tuloksena kehitetty, euron tonttikampanjan ulkopuolelle jääneiden, kylien asuntotonttien avustusjärjestelmää jatkettu. Utajärven kunta maksaa euron tonttien ulkopuolelle vakituisen asunnon rakentaville 2500 € avustuksen.

5.10 Kehittämishankkeeseen liittyvät investoinnit

Kone- ja laitehankinnat.

Hankittu kylien tietotupiin tarpeellisia lisälaitteita, mm. tallentavia cd-aseimia, tulostimia ja digikameroita. Tietotuissa, joita on seitsemällä kylällä, on kunnan järjestämät tietoliikenneyhteydet.

Oulujoen koskiveneen kaksoiskappaleen teettäminen.

Kirkkoveneen ja kirkkoreen hankinta Särkijärven ja Juorkunan kyläseuroille.

Rakentaminen.

Ahmaksen perinnekylän torni on sähköistetty ja kalustettu.

Naaman kylätalon lattia kunnostettiin ja kylätalon pihalle rakennettiin keinu ja liukumäki tukemaan kylätalolla toimivaa kesäkioskia.

Tehty kelkkaura Juorkunasta Kälväsvaaran porokämpälle.

5.11 Uusien hankkeiden suunnittelu

Hankkeen aikana syntyi uusi hankeidea, Utajärven matkailu- ja perinnehanke Utajärvellä toimivien yhdistysten ja yritysten keskuudessa on pitkään tiedostettu tarve kerätä ja taltioida Utajärvistä vanhaa, katoavaa perinnetietoa kyliltä löytyvien vanhojen reseptien, työtapojen, tarinoiden ja välineiden sekä mm. vanhan kyläkouluperinteen pohjalta. Perinteen ja matkailun ympärille rakennettu kehittämishankkehakemus on tarkoitus päästä aloittamaan kesän 2004 aikana.

Aloitettu kehittämishankkeen suunnittelu, kelkkauran rakentamisesta Yliviotto-Sanginkylä- Juorkuna välille.

6. Määrälliset tavoitteet ja toteutuminen

6.1 Uudet yritykset

Utajärvellä uudet yritykset ja yritysidea ohjataan pääsääntöisesti Utajärven Yrityspuiston kautta eteenpäin. Hankkeen toimesta on käyty useita neuvotteluja eri yrittäjien kanssa. Uusia yrityksiä suunniteltiin syntyvän lähinnä palvelusektorille, vastaamaan kotona asuvien vanhusten ja vammaisten tarpeisiin. Monien neuvotteluiden tulos oli, ettei päätoiminen palveluyrittäjyys ei ole Utajärven

tyyppisessä kunnassa, jossa etäisyydet ovat oitkät ja asutus harvaa, kannattavaa. Kiinnostusta palveluyrittäjyyteen kyllä oli, mutta liikemaailman realiteetit on otettava huomioon.

Utajomma 1:n ja 2:n aikana kehitetty malli kylälähtöisestä hyvinvointimallista, osuuskunnan kautta tapahtuvana, näyttää olevan se keino millä kotona-asumista kyetään tukemaan ja tuomaan samalla työtä kylille.

6.2 Uudet työpaikat

Tavoitteena oli 3 kokoaikaista ja 1 hankeaikainen työpaikka.

Utajomma 1:n aikana tehdyn kyselyn avulla saatu **2 uutta osa-aikaista** työpaikkaa kylille, työllistävä vaikutus hankeaikana **0,2 htv**.

Perustettiin hankkeen toimesta palvelujen järjestäminen kylille- työryhmä. Siihen kuului kyläseurat, eri eläkeläisyhdistykset ja Utajärven 4H-yhdistys. Työryhmä kehitti mallin, jossa työttömät työskentelevät vanhusten ja vammaisten luona, tavoitteena on tukea samalla vanhusten ja vammaisten kotona-asumista. Utajärven 4H-yhdistys toimii työnantajana, ja kylillä asuvat yksityishenkilöt työnohjaajina, he ottavat työtilaukset vastaan ja valvovat työt talkoilla.

5 miestä ja 7 naista työllistyi touko-kesäkuussa 2004 ja työllistävä vaikutus oli **0.88 htv**. Heidän työaikansa on 6 tunti/pv.

Yhteistyössä 4H- yhdistyksen kanssa työllistetty **14 nuorta** Särkijärven, Sanginkylän ja Naamankylän kesäkoskeihin vuosien 2003 ja 2004 aikana, yhteensä **0,50 htv**.

6.3 Uudet palvelut

Utajomma 1:n aikana tehdyn kyselyn avulla perustettu yksi hyvinvointipalvelukokonaisuus. Kokeiluluonteisessa kylälähtöisessä palvelupaketissa kunta ostaa osuuskunta Hantlankarilta sovitun työpanoksen ja osuuskunta palkkaa työntekijän. Lisäksi Naamankyläläinen osuuskunnan jäsen myy lähinnä siivous ja asiantipalveluja suoraan asiakkaille.

Palvelujen järjestäminen kylille- työryhmän tuloksena kehitettiin pitkäaikaistyöttömien työllistämiseen malli, jossa työttömät työskentelevät vanhusten ja vammaisten luona, tavoitteena on tukea samalla vanhusten ja vammaisten kotona-asumista. Utajärven 4H-yhdistys toimii työnantajana, ja kylillä asuvat yksityishenkilöt työnohjaajina, he ottavat työtilaukset vastaan ja valvovat työt. Yhdyshenkilöt tekevät työn talkoilla.

Perustettu yksityisten asunto- ja tonttipörssi kunnan nettisivuilla olevaan tonttipörssiin.

7. Tiedottaminen

Hanke-esittelyt

- UTAJOMMA-projektia on esitelty erilaisissa tapahtumissa, Tervareitti- ja Juoksupoika lehdissä , radiossa ja eri tilaisuuksissa.
- Utajärven mökkiläisseminaari 3.7
- Oulun maatalousnäyttely 31.7-3.8, PP: kylien yhteinen osasto
- Oulujoen Messut 2003 Utajärvi, oma osasto
- P-P kyläpäivät, Utajärvi
- Utajärven valtuustoseminaari ja Utajärven kunnanhallitus
- Opintomatalla Kärsämäen Sydänmaankylällä
- Utajärven kyläseuroille eri tilaisuuksissa
- Saariselkä, kyläseminaari 19-21.2

8. Talous

Hyväksytty / toteutunut rahoitus

	hyväksytty rahoitus €	toteutunut rahoitus €
EMOTR	35 927,65	32 387,88
Valtio	21 555,75	19 432,70
Kunnat	14 371,60	12 995,15
Yksityinen	28 223,00	25 843,39
Yhteensä	100 078,00	90 619,12

Hyväksytyt / toteutuneet kustannukset

	hyväksytyt kustannukset	toteutuneet kustannukset
Kehittämishanke	72 721,00 €	64 887,18 €
Koneet ja laitteet/ kalusto	14 691,00 €	13 744,01 €
Rakentaminen	12 666,00 €	11 987,93 €
Yhteensä	100 078,00€	90 619,12 €

9. Ongelmat ja suositukset

Isompia ongelmia hankkeessa ei ilmennyt. Hankepäätöksen viivästyttyä, pääosa rakentamisten aloittamisesta siirtyi vuoden 2004 kevääseen, ja hankkeelle haettiin jatkoaikaa 30.6.2004 saakka.

Sotkan leirikeskukseen liiketaloussuunnitelmasta luovuttiin Sotkan kyläseuran pyynnöstä, tavoitteena olleen lisärakentamisen koettiin olevan liian kallis. Sivukylien tietoliikenneyhteyksiin (laajakaista) toivottaisiin nopeita toimenpiteitä, niiden avulla kylien toimijoiden yhteydenpito sekä kylillä asuvien työ- ja elinmahdollisuudet paranisivat.

Kylien ja kyläläisten yhteisiä tapaamisia tulisi voida järjestää edelleen, yhteiset opintomatkat ovat hyvä keino lisätä yhteistyötä ja avartaa katsontakantaa.

10. Projektiprosessin arviointi

Ohjausryhmän arvio projektin toteutumisesta verrattuna alkuperäiseen projektisuunnitelmaan:

Hanke on toteutunut hankesuunnitelman tavoitteiden mukaisesti. Hankkeen aikana kehitety toimintamalli kylälähtöisistä hyvinvointipalveluista on otettu mielenkiinnolla vastaan. Tavoitteena on laajentaa mallia koskemaan koko kuntaa. Samoin erittäin tärkeänä pidämme hankkeen aikana kehitettyä mallia pitkäaikaistyöttömien työllistämistä kylien vanhusten kotona asumisen tukemiseen, sen avulla moni vanhus voi asua kotonaan pitempään.

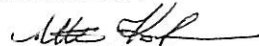
Hanke on myös lisännyt kylien välistä yhteistyötä. Yhteistoiminnan lisääminen ja vakiinnuttaminen on yksi tärkeimmistä tämän projektin tuloksista, yhteistyö eri tahojen ja yritysten kesken lisää mahdollisuuksia vaikuttaa tärkeisiin asioihin. Kehitystoiminta kylillä jatkuu, hankkeen aikana syntyi uusi projekti, Utajärven matkailu ja perinnehanke, ja myös muita yhteishankkeita on vireillä.

Hankkeen aikana toteutetut kone- ja laitehankinnat sekä rakentamiset lisäävät ihmisten henkistä hyvinvointia kylillä ja mahdollistavat uusien työpaikkojen syntymistä.

Kylien yhteishankkeella säästetään kustannuksia ja työtä, usean pienen samanaikaisen kylähankkeen vetäminen söisi kyläaktiivien voimavaroja sekä kuormittaisi myös rahoittajatahoa.

Loppuraportin laatija

Utajärvellä 22.9.2004

Antti Koistinen
 projektipäällikkö

Loppuraportin hyväksyvät
 Utajärvellä 22.9.2004

Teuvo Murtovaara
 ohjausryhmän puheenjohtaja

Asko Merilä
 kehitysjohtaja, Utajärven kunta
 hankkeen vastuullinen johtaja